

Sivistysvaliokunnalle

Viite: Asiantuntijapyyntöne 30.9.2024.

Asia:

HE 112/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry kiittää sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua otsikkoasiaan liittyen ja lausuu kunnioittaen seuraavaa:

OSKU suhtautuu kriittisesti hallituksen esitykseen sallia järjestämisluvassa määrätyn opiskelijavuosien vähimmäismäärän alittaminen vuonna 2025. OSKU vastustaa hallituksen esitystä ammatillisen koulutuksen normien purusta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) säännösten keventämisen sekä velvollisuuden laatia tutkintokohtaisia osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmista luopumisen osalta.

Opiskelijavuosien vähimmäismäärän alittamisesta: OSKU on huolissaan esitetystä mahdollisuudesta kohdistaa 120 miljoonan euron rahoitusleikkaukset jo ennestään ammatillisen tutkinnon tai korkeakoulututkinnon omaaviin. OSKU huomauttaa, että opiskelijavuosien vähentäminen johtaa vääjäämättä opetus- ja ohjaushenkilökunnan vähentämiseen, joka tulee näkymään myös oppivelvollisten ja ensimmäistä ammatillista tutkintoaan suorittavien arjessa.

Näiltä osin OSKU ei voi yhtyä esityksessä annettuun vaikutusarvioon, ettei toimenpiteillä olisi vaikutusta oppivelvollisiin.

Normien purusta: OSKU vastustaa esitystä ammatillisen henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) laatimisen muutoksista oppivelvollisten osalta. OSKU pitää epärealistisena ja oppivelvollisia opiskelijoita suhteessa muihin opiskelijoihin eriarvoistavana toimena tavoitetta leikata 3,5 miljoonaa euroa siten, että HOKS:n käytettävä työmäärä vähentyisi kolmella tunnilla yhtä oppivelvollista opiskelijaa kohden. OSKU ei pidä tavoitetta realistisena ja toivookin Valiokunnan kiinnittävän huomiota oppivelvollisten saamaan ohjaukseen kohdistuviin vaikutuksiin.

OSKU pitää ammatillisen koulutuksen valttikortteina sen yksilöllisyyttä, joustavuutta ja opiskelijalähtöisyyttä. Ammatillinen koulutus on mahdollistanut myös oppivelvollisille opiskelijoille tavoiteaikataulua nopeamman tutkinnon suorittamisen, mikäli hänellä on esimerkiksi harrastuneisuuden kautta karttunutta osaamista, joka vastaa tutkinnon tavoitteita. Tämä on mahdollistanut usein myös sujuvamman siirtymän työelämään.

Katsommekin esitetyn toimen olevan ristiriidassa hallitusohjelmatavoitteiden koulutuksen keskeyttämisen vähentämisestä ja paremmin työelämän tarpeisiin tähtäävän ammatillisen koulutuksen osalta. OSKU jakaa huolen oppilaitosten kärsineestä yhteisöllisyydestä sekä paikoin

Lausunto 7.10.2024

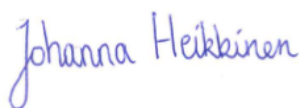
heikosti tehdyistä HOKSista. Kannatamme toimia, jotka edistävät opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja ryhmäytymistä, mutta emme kuitenkaan näe ratkaisuna ongelmiin oppivelvollisten asettamista eriarvoiseen asemaan muihin opiskelijoihin nähden HOKSia laadittaessa. OSKUn toteuttaman AMIS-tutkimuksen (2022) mukaan vain 59 % vastanneista koki HOKSin laadinnassa huomioitavan riittävästi hänen aiemmin hankkimaansa osaamista.

OSKU ei yhdy esityksen vaikutusarvioon, jonka mukaan HOKSin esitettävät muutokset edesauttaisivat opiskelijoiden opintoihin kiinnittymistä ja ryhmäytymistä opintojen alkuvaiheessa. OSKU muistuttaa, että kyseessä on 4 miljoonan euron lisäleikkaus ammatillisen koulutuksen rahoitukseen, joka ei palaudu koulutuksen järjestäjien käyttöön opiskelijoiden hyvinvointia lisääviin toimenpiteisiin käytettäväksi.

OSKU vastustaa esitettyä muutosta lakiin tutkinto- ja koulutuskohtaisten osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmien velvoittavuudesta luopumisesta. Esitetty muutos vaarantaa koulutuksen laadun ja arvioinnin tasa-arvoisuuden oppilaitosten välillä. Pahimmassa tapauksessa muutos vaikuttaa opiskelijoiden asemaan ammatillisen oppilaitoksen päättötodistusta valintaväylänä hyödyntävissä ammattikorkeakoulujen yhteishauissa. Muutos vaikeuttaa myös viranomaisen tehtävää arvioida koulutuksen järjestäjän valmiutta järjestää hakemiaan uusia tutkinto-oikeuksia.

Helsingissä 7.10.2024

Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry

Johanna Heikkinen
puheenjohtaja

Jere Liitiäinen
pääsihteeri

Lisätietoja:

- Edunvalvonnan asiantuntija Onni Härkönen, onni.harkonen@osku.fi, 0447050474